

Titel: BREV TIL: Hans Jørgen Uldall FRA: Louis Hjelmslev (1952-12-22)

Citation: "BREV TIL: Hans Jørgen Uldall FRA: Louis Hjelmslev (1952-12-22)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/text/lh-texts-kapsel_035-shoot-workidacc-1992_0005_035_Uldall_0020.pdf (tilgået 04. august 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

22/12 52

Kære Uldall, Først og fremmest skal det be være en hjertelig julehilsen fra mig til dig selv, Betsy og Buster, og samtidig alle gode ønsker for jer alle tre i det nye aar. Vibeke, Véd jeg, har allerede skrevet, beg kommer som sædvanlig for sent, til jer og til de ganske faa andre, jeg skriver julehilsener til. Men min hilsen er ikke derfor mindre hjertelig, og det véd du. Der år jo virkelig ganske særlige grunde til at jeg nærer stærke ønsker for jer for det nye aar, ønsker især for en mere stabil tilværelse. Jeg har naturligt nok ofte spurgt mig selv, om jeg begik en fejl ved at faa dig til København og hindre dig i at tage til Ibadan ifjor - en chance, der altsaa ikke kom igen iaar. Jeg tror det nu ikke. beg fortrøster mig stadig til, at ikke blot jeg selv, men ogsaa duQ- £\$*gdeb var jo det, det kom an paa - hav tie gavn af e t aars ophold/i København; maaske syntes du i visse mismodige stunder (det har jeg paa fornemmelsen, omond du ikke direkte har givat udtryk for det) at det var en skuffelse, at jeg ikke i løbet af det aar fik udarbejdet Outline II, Hoved- sagen var for mig, at du fik frihed til at naa saa langt, at din hoveddel af arbejdet blev færdig, saaledes at resten derefter med større udsigt til held kunde ordnes pr. korrespondance. Og jeg betvivler stadig meget stærkt, at dette skulde have været muligt i Ibadan. Vore mundtlige forhandlinger var dog af største be- tydning, og kunde kun gennemføres ved at du kom her. Var du blevet her længere, kunde vi maaske været naaet endnu videre; dog tror jeg vi uden afgørende vanskelighed kan naa resten pr. korrespon- dance (det har jeg ganskeviet ikke hele tiden troet, men nu er jeg altsaa efterhaanden mere afbalanceret og optimistisk; desuden sta&r det mig nu klart, at du vilde haft meget lidt glæde af mig i dette efteraar, hvor jeg først var syg og erefter forjaget af administrative forpligtelser). Hvad angaar min rejse til Amerika, maa jeg have lov til at trøste mig med, at baade du og jeg stråles ved din ankomst her i oktober ifjor var sikre paa at den ikke vilde betyde noget afbræk i dit og mit arbejde. At den teoretiske af- stand imellem os var blevet større end vi vidste, gjorde at vi ikke

2

naaede slet saa vidt som vi havde troet. At jeg i løbet af det aar havde mange andre ting at passe, skyldtes jo, at hele aftalen var truffet med saa kort varsel, at jeg lidte kunde afvikle alle mine hverv. laar er dette ifølge sagens natur hélt umuligt, saa jeg indser nu at det ikke vilde have hjulpet meget oa du var "blevet her længere. Cg saa du havde jo forresten i det aar andet at passe ond vort fælles arbejde med bogen} vi var alle overor- dentlig glade for din undervisning paa universitetet (studenterne savner dig og mindes stadig de mange festlige stunder, du gav dom), men alt var jo indrettet sa&dan for dig, at du ikke havde behøvet at paatage dig den. Lad os nu bare glæde os over det gode, der kom ud af dit ophold paa saa mange maadef. Og lad os saa se frem. Jeg er bange for nu, at jeg har misforstaaet en ytring i et af dine feidste breve, hvori du siger, at de har be- sluttet dig til at ville have glo s seme, tik i stedet for dansk i Bloomington, først troede jeg, at dermed mentes ansættelse for det følgende aar, men nu er jeg kommet i tvivl, da du skriver om at de vil komme og høre paa dig i Bloomington før do beslut- ter sig. Er det monstro kun Linguistic Institute, der foreløbig er sikret? Vilde du meddele mig dette. Hvis intet er afgjort mht videre ansættelse i Bloomington, vil jeg rande dig til med det samme at skrive til Ghic State University, Columbus, Ohio: dér tanker de paa at oprette et professorat i lingvistik,* du kan henvise til, at Mr. Char vat, som nu i efteraarssemestret var amerikansk lektor hor vod kø- benhavne universitet, og som hørør hjemme dér, har nævnt dette for Bodelser og mig, der begge har anbefalet dig. Sn ting, jeg ikke hélt forstaaer, er, at du, der er uden stil- ling, og hor visse udsigter til at faa videnskabelig ansættelse i lingvistik, erklærer at du kun kan tænke dig at undervise i glossematik. Undskyld at jeg siger min uforgribelige mening, som er, at dermed spærrer du blot vejen for dig selv. Lad i hvert fald være at gøre detue i ^en overfor Ohio. Du maa prøve at gøre dig klart, at det er umuligt at indtage et saadant standpunkt. Havde jeg gjort noget lignende, havde jeg givetvis intet opnaaet af det jeg har nu. Jeg havde uvægerlig siddet som timelærer i Høng eller l'arm, i bedste fald. Undskyld at jeg i bedste mening si^er det Laa direkte, men du er godt gal hvis du bærer dig saa- dan ad.

3

Egentlig vilde jeg gerne vide, for hélt at forstaa situationen, om der har været no^en mellemliggende aftaler med Amerika, som af en eller anden grund er strandede, Det kunde være af betydning for eventuelle yderligere skridt fra min side. Jeg spørger, fordi flere her - bl. a. Mr. Clissold, som besøgte mig iforgaars - af dig har faaet dot bestemte ind- tryk, at du allerede ved din afrejse herfra regnede med at ta_e nogenlunde direkte til Amerika. i alle fald, stol paa, at saavidt mine evner og indfyi— del se rækker, vi/ jeg virke for at frmme dine ønsker. Ved lejlighed vilde jeg ogsaa gerne vide, hvad du fik ud ai London mht Kommenwe chancer d4r. 'Der skal jo snert en ef— terføl^cr baade for Firth og for Jones. Har du faaet noget at vide om det** Jeg xorstod a« det i sin tid var hensigten, og uet vilue være dumt at omgive det. Hu synes jeg ogsaa at tids— punktet er .rummet til at jeg fortæller dig at firth for længe siden - da du endnu sad og svedte i 'fucumdn - nævnte British Columbia som en mulighed for dig. han havne jo dengang lige været derovre, og dengang bad han mig om ikke at nævne det for dig. gen senere har han, troes flere forespørgsler fra min sit.e, kun svaret ganske vagt \$ han har øjensynlig tabt forbin- delsen. Du kunde jo godt prøve hvilke chancer der er, bedst formentlig ved at skrive direkte dertil. Eller, om du synes, kan jeg endnu engang skrive til Firth om det, og spørge ham hvordan det bedst skal gribes an. Selv kender jeg kun en hi- storikex deroppefra, og det er jo næppe den nærmeste personlige forbindelse der man skaffes, men jeg kan godt skrive til ham, hvis dette viser sig den mest fremkommelige vej. Fulbright; Her har de paa liSA*kontoret længe kløet sig i

hovedet, eftersom det er første gang i deres liv de er ude for til.ældel: en udlandsdansker der søger Fulbright. De tror ikke^ meget paa, at det kan gennemføres, naar du ikke har no en tilknytning til en dansk læreanstalt, idet meningen med Fulbright—stipendier i or Danske er, at deres erfaringer i U.g.A. skal komme deres arbejde ved en dansk institution tilgode. De er dog villige til at frfme sagen, idet det jo er Washington der hai* afgørelsen. Du skal selv udfylde forskellige spørge- skemaer, som du maaske allerede har faaet. Der er plads nok paa budgettet, idet der denne gang har været for faa ansøgere. Og saa Outlinet Lad mig først fortælle, at Diderichsen

4

paa rain forbavtede forespørgsel har forklaret mig, at der ildte forventes nogen diskussion oa glossematisk algebra. Der er - som jeg vidste - planlagt to møder, aed deltagelse af en- kelte Bve/ske og Finner, om begrebet form i lingvistikken, og om eventuel isomorfi mellem sprog og virkelighed, i fortsættelse af nogle møder i det nordiske sommeruniversitet. I forbindelse med forberedelsen hertil har Diderichsen formaaet^Hoder til at sende e t eksemplar al din korrektur til den svenske filosof wedberg (som næppe ventes at komme) og til den finske filosof Stenius. Desuden har Diderichsen selv af iloder faae i; et eksemplar, ligesom der, som du vod, blest senat 6 eksemplarer til London. Boder fortæller mig, at han samtidig med afsendelsen af eksemplarerne skrev til wedberg og Stenius, at det kun drejer sig om en korrektur; detue beroliger mig i nogen grad. kat selve sagen viljeg sdille to forslag: et principalt og et subsidiært. Det principale forslag gaar ud paa, at Outline udkommer under ét. I virkeligheden taler alle rent saglige hensyn udelukkende herfor, og det er i alle parter - forlagets, Lingvistkredsens, forfatternes - interesse* Det har altid været planlagt som ét værk. At du skulde udarbejde første del og jeg anden, har i hvert fald. jeg opfattet som en rent praktisk foranstaltning, der ikke skulde betyde at vi ikke begge var ansvarlige for begge de to dele. Hvorfor skulde vi ogsaa ellers have forhandlet om hvad der skulde etna i dem, Selvfølgelig mener du ogsaa det. At det fra et rent sagligt, videnskabeligt synspunkt vilde være uheldigt ab udsenue rart 1 nu uden hensyn ni nvordan rart II kommer til ab se ud, eg i hvilket .omfang de to dele kongruerer eller ej, er indlysende. Vi er begge allerede nu ansvarlige for en stor del af det, dei i øjeblikket hedder outline I; men vi har ikke drøf- tet don afgørende slutningsdel af algebraen, un bagen i en fore- løbig form. Det var naturligvis ogsaa derfor, at du i et brev (25/9) foreslog mig en detaljeret gennemgang af Outline I. Noget saaaant vil for mig kunne foregaa naarsomhelst, fra og med jule- aag, og det vil herved være nødvendigt at undersøge dit pile- systems relevans og anvendelighed paa sprogligt materiale, saa at der, under eventuel revision af din fremstilling, kan bygges en bro til min, - som jeg naturligvis vil forelægge dig til god- kendelse, og i bedre tid end du kunde forelægge mig din. Dut eneste ydre handicap, jeg ser for en gennemførelse af

5

dette principale forslag, er, at mange synes at have faaet det indtryk, at Outline I nu i virkeligheden foreligger fær- di som bog. Det er en beklagelig følge af, at korrekturen blev fremlagt paa London- kongressen, hæftet og i en forrå, som unægtelig uvægerlig muatt© give dette indtryk* faktisk råjorde denne ejendommelige tryksag samme indtryk paa mig, den dag i november da jeg ind ad døren fra forlaget fik et hæfte eller egentlig vel en bog, med titlen: "Travaux du Cercle lin- guistique de Copenhague vol. VIII 1. H. A Uldall: Outline of Glossematics I". Dette enestaaende chock gik over, da jeg opdagede, at der med blyant var paaskrevet "Korrektur 3/10 -32." Mon den paategning ogsaa har været klar i London? Cg mon man hat* forstaaet, at ogsaa titlen var foreløbig, og at de o drejede sig om første bind af det arbejde, som siden 1936 har været annonceret paa en noget anden maade? Dengang var der jo dog to forfattere. i.iiit subsidiære forsiag, som kun fremsættes, hvis du selv - iianset de mange røster, der nu her omkring mig undrer sig over, at den bog, der (takket være den ulyksalige fremlæggelse i London) syntes at være færdig i sommer, stadig ikke udkommer, og som maaske ovenikøbet betragter dette som min skyld og som et overgreb imod dig - ønsker en øjeblikkelig udsendelse af det i korrektur foreliggende, udfra rent personlige motiver, som jeg - som allerede bemærket i forrige brev - vil .kunne forstaa, - dette subsidiære forslag gaar ud paa, at Part I u sendes, men med ændret titel. Jeg maa mene, at den - nu, som tidligere - bør heoue: "Louis Hjelmslev & H. J. Uldall: An Outline of Glossematics. I s Introduction, Glos ematic Algebra, by H. J. Uldall." kiler i hvert fald noget lignende. "General theory" vil ikke blot dække Part X, men ogsaa- helt eller delvis- Part II, for hvilken jeg naturligvis ogsaa ønsker mig at du smal staa som medansvarlig• Jeg føler ganske særlig et ansvar for den del, aer hedder "Introduction": blandt adskilligt anset er formuleringen af Principles overtage- fra OBG. Allerhelst saa jeg derfor, om forfatterangivelsen for Introduction's vedkommende omfattede os begge. Derimod finder jeg det rigtigt, at du bærer eneansvaret for algebraen i dens nuværende, ikke gennemprøvede form. - Disse overvejelsex1, som jeg i væsentlige henseender ogsaa gav udtryk for i mit - maaske nok af hede og overanstren- gelse noget mangelfulde - brev fra Bloomington af 8/8, ligger

6

Jo ogsaa bagved at Jeg ikke uden videre kunue bekvemme mig bil at skrive forord, idetmindste ikke førend visse, i høj grad reelle, formalia var bragt iorden. Lad mig endnu engang sige dig at jeg er umaadelig glad for at du fik dette arbejde gjort, og fik et bragt saa vidt ab vi nu kan behandle problemerne videre paa en maade, som vilde have varet umulig før dit ophold i D^hmark, Det var efter min mening afgørenuo uheldigt, at korrekturen blev fromsbillet i boglignende form og fremlagt paa kongressen i London paa aenne maade,

Louis Hjelmslev og hans kreds,

og det var jeg jo heller ikke paa nogen maade forbejdet paa endsige adviseret om. Denne skade er imidlertid underordnet og kan oprettes, hvis vi nu for-sæt ter samarbejdet som hidtil, og det har jo altid været glædeligt og udbytterigt, og vil sikkert ogsaa være det i fremtiden. Det er mit haab, at du kan blive staaende ved mit principale forslag. Det vilde i saa fald hjælpe paa sagen, om du og saa fra din side ved lejlighed vilde give meddelelse til dem, der har modtaget kårekturen fra dig eller ved din formidling, om sagens rette sammenhæng, saa at unødige misforståelser undgaaes. Du vil let kunne forstå, at saadan som sagen ligger, er jeg for mit vedkommende ikke særlig oplagt til at give oplysninger. Det blev et langt brev - tag det i den venskabens aand, hvori det er skrevet!

Din hengivne